

Teoria de la Comunicació

Codi: 104765

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2503868 Comunicació de les Organitzacions	FB	2	1

Professor/a de contacte

Nom: Jaume Soriano Clemente

Correu electrònic: jaume.soriano@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Altres indicacions sobre les llengües

Les lectures obligatòries de l'assignatura inclouen textos en anglès i en castellà

Equip docent

Marc Blasco Duatis

Prerequisits

No es requereixen coneixements específics.

Objectius

L'assignatura pertany a la matèria Comunicació i està qualificada com a fonamental al grau de Comunicació de les Organitzacions. Es considera que existeix una lògica progressiva entre les assignatures de formació bàsica de la matèria de Comunicació basada en una llarga experiència docent i estructurada de la manera següent:

1. Història de la Comunicació. Introdueix l'alumne en l'evolució històrica de la comunicació des dels primers fenòmens comunicatius fins a les experiències comunicatives actuals.
2. Estructura de la Comunicació. Presenta l'ecosistema comunicatiu, les seves dinàmiques i lògiques estructurals.
3. Teories de la Comunicació. Presenta i concreta les teories, escoles, autors i perspectives d'anàlisi de la comunicació.

Els objectius formatius generals de l'assignatura són: 1) identificar les principals teories del camp de la comunicació, les elaboracions conceptuals i els enfocaments teòrics que fonamenten el seu coneixement; i 2) afavorir la reflexió crítica sobre el paper dels mitjans de comunicació en la societat i les seves relacions amb les organitzacions socials.

Competències

- Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
- Cercar, seleccionar i jerarquitzar qualsevol tipus de font i de document útil per a l'elaboració de missatges.
- Demostrar un coneixement adequat del món contemporani en les dimensions social, econòmica, política i cultural.
- Diferenciar les principals teories relatives a la comunicació de les organitzacions, que fonamenten el coneixement de la disciplina i els seus diferents àmbits.
- Gestionar el temps de manera adequada i ser capaç de planificar tasques a curt, mitjà i llarg terminis.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.

Resultats d'aprenentatge

1. Contrastar i verificar la veracitat de les informacions aplicant criteris de valoració.
2. Definir els conceptes bàsics de la comunicació.
3. Descriure l'estructura dels mitjans de comunicació i les seves dinàmiques.
4. Exposar per escrit i oralment la síntesi de les anàlisis realitzades.
5. Identificar els fonaments de les teories i de la història de la comunicació.
6. Interpretar i discutir documents de les principals teories de la comunicació.
7. Planificar i executar treballs acadèmics en l'àmbit de la teoria, la història i l'estructura de la comunicació.
8. Presentar els treballs de l'assignatura en els terminis previstos i mostrar-ne la planificació individual o grupal aplicada.
9. Proposar projectes i accions que incorporin la perspectiva de gènere.
10. Relacionar els sistemes de comunicació amb l'evolució cultural de la societat contemporània.
11. Trobar el que és substancial i rellevant en documents de l'assignatura.

Continguts

TEMARI:

Introducció i planificació del curs. Presentació del programa

Comunicació interpersonal

Comunicació interpersonal no verbal

Comunicació mediàtica. Inicis de la recerca en mitjans de comunicació

Comunicació mediàtica. Paradigma funcionalista. Teoria d'usos i gratificacions

Comunicació mediàtica. Teoria crítica

Comunicació mediàtica. Teoria de l'*agenda setting*

Comunicació mediàtica. Teoria de l'espiral del silenci

Comunicació mediàtica. Mitjans de comunicació i construcció social de la realitat

Comunicació mediàtica. Escola de Birmingham

Comunicació mediàtica. Esdeveniments mediàtics

Comunicació mediàtica. Teoria de la mediatització

Comunicació mediàtica. Economia de l'atenció/Postveritat

El calendari detallat amb el contingut de les diferents sessions s'exposarà el dia de presentació de l'assignatura. Es penjarà també al Campus Virtual on l'alumnat podrà trobar la descripció detallada dels exercicis i activitats dels seminaris, els diversos materials docents i qualsevol informació necessària per a l'adequat seguiment de l'assignatura. En cas de canvi de modalitat docent per raons sanitàries, el professorat informarà dels canvis que es produiran en la programació de l'assignatura i en les metodologies docents.

Aquesta guia docent incorpora la perspectiva de gènere en els continguts i en el tractament.

Metodologia

La metodologia docent es basarà en classes teòriques, aprenentatge mitjançant la discussió, lectures, tutories, realització de treballs i proves. Es fomentarà la capacitat d'anàlisi crítica i de reflexió.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals	30	1,2	2, 5, 10
Seminaris	13	0,52	4, 6, 7, 8
Tipus: Supervisades			
Tutories	19	0,76	1, 7, 11
Tipus: Autònomes			
Estudi personal i lectures orientades	65	2,6	1, 3, 5, 6, 7, 8, 10

Avaluació

1. Avaluació

Tot l'alumnat de primera matrícula haurà d'acollir-se al sistema d'avaluació continuada: dues proves (tipus test) + treball individual de curs + participació al seminari + presentació oral.

1.1. Realització de dues proves tipus test (25% cadascuna de les proves en la qualificació final), que es referiran al conjunt de les explicacions i debats duts a terme a les classes i als seminaris, i a les lectures obligatòries del curs. L'objectiu de les proves, en el marc de l'avaluació continua, es verificar el coneixement de l'alumnat de les teories de la comunicació, la definició conceptual, els enfocaments teòrics i l'anàlisi dels processos de comunicació social.

1.2. Realització d'un treball individual de curs (30% de la nota final) en el seminari de l'assignatura. El treball individual de curs serà un assaig acadèmic sobre un tema d'actualitat aparegut per primer cop als mitjans de comunicació amb data posterior a l'inici de curs. La finalitat del treball serà avaluar la comprensió, capacitat d'anàlisi, estructuració i sistematització dels coneixements adquirits al llarg del curs aplicats a un cas o situació concreta.

Haurà de desenvolupar-se des de la perspectiva de les teories analitzades en el marc de l'assignatura. El professorat del seminari aprovarà, o no, la proposta d'assaig acadèmic, i, si cal, assenyalarà les indicacions necessàries per a la reformulació del projecte. Igualment, el professorat del seminari s'encarregarà de tutoritzar la realització del treball durant el curs.

El treball individual de curs s'avaluarà mitjançant la rúbrica basada en els següents criteris:

Introducció (fins a 1 punt);

Aplicació correcta de la teoria (fins a 2 punts);

Cos de l'argumentació (fins a 1 punt);

Conclusions (fins a 2 punts);

Redacció i estil (fins a 1 punt);

Fonts (fins a 1 punt);

Referències (fins a 1 punt);

Originalitat (fins a 1 punt).

1.3. Participació al seminari (10% de la nota final). Al seminari es realitzarà la discussió i debat dels articles de lectura obligatòria. Aquestes lectures estan planificades per a afavorir l'aprenentatge de l'alumne i l'aplicació de les teories de la comunicació a l'anàlisi de la realitat i l'actualitat. Les lectures obligatòries seran, juntament amb el contingut de les classes teòriques, un dels eixos principals de les proves de l'assignatura.

1.4. Presentació oral de treballs (10% de la nota final). El professorat assignarà ponents per a cadascuna de les lectures que s'hauran d'exposar als seminaris.

Qualificació final

Cada alumne/a haurà de realitzar, com a mínim, les dues proves (tipus test) i el treball individual de curs. Per aprovar l'assignatura cal haver superat obligatòriament cadascuna de les dues proves (tipus test) amb una nota mínima de 5 punts cadascuna. Si una de les proves està suspesa no farà mitjana amb la resta de qualificacions, la nota final de l'assignatura serà la de la prova suspesa. En cas que l'alumne/a no es presenti a una de les dues proves la nota final serà «No avaluable». En cas que l'alumne/a tingui les dues proves suspeses, la nota final serà la mitjana de les dues proves suspeses.

Pel que fa al treball individual de curs, en cas que un alumne/a no el presenti, es considerarà com a «No avaluable». Atès que l'assignatura té un model d'avaluació continuada, el «No avaluable» en el treball individual de curs representarà també un «No avaluable» en l'assignatura.

La nota final, com anteriorment s'ha detallat, serà el resultat de:

-Prova 1 (tipus test): 25%

-Prova 2 (tipus test): 25%

-Treball individual de curs: 30%

-Participació als seminaris: 10%

-Presentació oral de treballs: 10%

2. Avaluació de l'alumnat de segona o més matrícules

Els alumnes de segona o més matrícules podran adscriure's a una (excloent l'altra) de les següents modalitats d'avaluació:

2.1. Avaluació contínua -dues proves (tipus test) + treball individual de curs + participació al seminari + presentació oral-. L'alumnat seguirà el mateix procediment d'avaluació explicat a l'apartat 1 i ho haurà de comunicar per correu electrònic al professor. Els requisits per a aprovar l'assignatura són els mateixos que els especificats a l'Apartat 1.

Qualificació final

Seguirà el mateix procediment explicat a l'Apartat 1.

2.2. Prova final de síntesi (tipus test). Els alumnes de segona matrícula o més podran optar a l'avaluació mitjançant una única prova de síntesi, d'acord amb l'article 117.2 de la Normativa Acadèmica de la UAB aplicable als estudiants universitaris regulats de conformitat amb el Reial Decret 1393/2007, de 29 d'octubre, modificat pel Reial Decret 861/2010 del 2 de juliol. Els alumnes que optin per aquesta modalitat podran assistir a les classes de teoria i als seminaris tenint en compte que el seu sistema d'avaluació serà la realització d'una única prova de síntesi, tipus test. És a dir, no podran ser avaluats dins del seminari ni per realització de treballs individuals de curs ni per altres activitats.

Qualificació final

La qualificació dels alumnes adscrits al sistema d'avaluació d'una prova final de síntesi serà la nota de la prova final.

3. Activitats de recuperació:

D'acord amb la Normativa Acadèmica de la UAB (Títol IV, sobre Avaluació, modificat per acord del Consell de Govern de 12 de juliol de 2017) es programarà la recuperació de les activitats d'avaluació. Es podran presentar els següents alumnes:

3.1. Alumnat de primera matrícula o més adscrit al sistema d'avaluació contínua - dues proves (tipus test) + treball individual de curs + participació al seminari-.

L'alumnat tindrà dret a la recuperació de l'assignatura si ha estat avaluat del conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de 2/3 parts de la qualificació total de l'assignatura.

L'alumnat que s'hagi presentat a les proves tipus test i les hagi suspès tindrà dret a la recuperació d'una o de les dues proves suspeses.

El treball individual del seminari quedarà exclòs de la recuperació. L'objectiu del treball, per part de l'alumnat, és demostrar la comprensió, capacitat d'anàlisi, estructuració i sistematització dels coneixements adquirits al llarg del curs i aplicats a un cas o situació concreta. Es tracta del resultat d'una activitat continuada des de l'inici del curs que no es pot recuperar en un marge temporal reduït.

La participació als seminaris també quedarà exclosa de la possibilitat de recuperació per motius obvis.

3.2. Alumnat de segona o més matrícules adscrit al sistema de prova final de síntesi (tipus test). L'alumnat que s'hagi presentat i hagi suspès la prova final de síntesi (tipus test).

4. Opcions per apujar la qualificació:

4.1. Els alumnes que hagin optat per l'avaluació contínua i hagin aprovat les proves (tipus test) poden presentar-se a la prova de recuperació per optar a apujar la nota. Ho poden fer presentant-se a pujar la qualificació d'una o de les dues proves. En tot cas l'alumnat haurà d'assumir-ne els resultats, tant si són positius com si són negatius. En la qualificació final es tindrà en compte la nota de la prova de recuperació. Si s'han aprovat els exàmens de recuperació la mitjana ponderada entre les activitats d'avaluació es farà tenint

en compte la nota de la prova o proves de recuperació realitzades. Si una de les proves de recuperació està suspesa, la nota final de l'assignatura serà la de la prova suspesa. Si s'han suspès les dues proves, la nota final serà la mitjana de les dues notes suspeses.

4.2. Els alumnes de segona matrícula o més que hagin optat pel sistema de prova final de síntesis i hagin aprovat, també tindran l'opció de presentar-se a l'examen de recuperació per apujar la nota. En tot cas, l'alumne/a haurà d'assumir-ne els resultats, tant si són positius com negatius. La qualificació final serà la nota de la prova de recuperació.

5. Revisió ordinària de la qualificació de les activitats d'avaluació:

En cas de disconformitat amb la qualificació de les diferents activitats d'avaluació, l'alumnat tindrà dret a la revisió ordinària d'aquestes activitats. En les proves test i de síntesi, la revisió ordinària es farà amb el professorat responsable del grup corresponent de teoria. En el treball individual de curs i la participació al seminari, la revisió ordinària es farà amb el professorat del seminari corresponent. Les dates i hores de la revisió ordinària es faran públiques a través de l'espai de l'assignatura al Campus Virtual de la UAB.

6. Revisió extraordinària de la qualificació final de l'assignatura:

En cas de disconformitat amb la qualificació final de l'assignatura, l'alumnat tindrà dret a sol·licitar-ne la revisió extraordinària. Haurà de presentar, en el termini de quinze dies naturals després de publicada la qualificació final, una sol·licitud raonada al deganat de la Facultat de Ciències de la Comunicació i lliurar-la a la Gestió Acadèmica. La revisió es farà d'acord amb les instruccions sobre revisió extraordinària aprovades per la Junta de Facultat del dia 5 de maig de 2016, modificades el 14 de maig de 2019, i publicades al web de la Facultat:

<https://www.uab.cat/web/estudiar/graus/informacio-academica/avaluacio/revisio-extraordinaria-de-la-qualificacio->

PLAGI: L'estudiant que realitzi qualsevol irregularitat (còpia, plagi, suplantació d'identitat,...) que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació. En cas que es produeixin diverses irregularitats, la qualificació final de l'assignatura serà 0.

NOTA: La metodologia docent i l'avaluació proposades poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritatssanitàries.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Participació als seminaris	10	6	0,24	4, 6, 7, 8
Presentació oral de treballs	10	3	0,12	4, 8
Prova 1	25	2	0,08	2, 3, 4, 5, 10, 11
Prova 2	25	2	0,08	2, 3, 4, 5, 10, 11
Treball individual de curs	30	10	0,4	1, 6, 7, 8, 9, 11

Bibliografia

Altheide, David. 2014. *Media Edge. Media Logic and Social Reality*. Nueva York: Peter Lang.

Andrejevic, Mark. 2009. "Critical Media Studies 2.0: an interactive upgrade". *Interaccions: Studies in Communication and Culture*, 1 (1): 35-51.

Austin, John L. 1971. *Palabras y acciones: Cómo hacer cosas con palabras*. Barcelona: Paidós. [Ed. original: 1962]

- Berry, David M. 2014. *Critical theory and the digital*. Nova York: Bloomsbury Academic.
- Bonynton, GR i Glen W. Richardson Jr, G. 2016. "Agenda setting in the twenty-first century". *New Media & Society*, 18(9): 1916-1934.
- Celis Bueno, Claudio 2017 *The Attention Economy: Labour, Time and Power in Cognitive Capitalism* Londres, Rowman & Littlefield International Ltd.
- Curran, James, Michael Gurevitch i Janet Wollacot, eds. 1981. *Sociedad y comunicación de masas*. Mèxico: Fondo de Cultura Económica. [Ed. original: 1947]
- Fuchs, Christian 2020 *Communication and Capitalism: A Critical Theory*. University of Westminster Press
- Curran, James, David Morley i Valerie Walkerdine, comps. 1998. *Estudios culturales y comunicación. Análisis, producción y consumo cultural de las políticas de identidad y el posmodernismo*. Barcelona: Paidós. [Ed. original: 1996]
- Goffman, Erving. 2009. *Presentación de la persona en la vida cotidiana*. Buenos Aires: Editorial Amorrortu. [Ed. original: 1959]
- Jay, Martin. 1974. *La imaginación dialéctica. Historia de la Escuela de Frankfurt y el Instituto de Investigación Social (1923-1950)*. Madrid: Taurus. [Ed. original: 1973]
- Knapp, Mark L., Judith A. Hall i Terrence G. Hogan. 2014. *Nonverbal Communication in Human Interaction*. Wadsworth: Cengage Learning.
- Lippman, Walter. 2003. *La opinión pública*. Madrid: Langre. [Ed. original: 1922]
- McCombs, Maxwell. 2006. *Estableciendo la agenda. El impacto de los medios en la opinión pública y en el conocimiento*. Barcelona: Paidós. [Ed. original: 2004]
- Moragas, Miquel. 2011. *Interpretar la comunicación*. Barcelona: Gedisa.
- Morley, David. 1996. *Televisión, audiencias y estudios culturales*. Buenos Aires: Amorrortu. [Ed. original: 1992]
- Muñoz López, Blanca. 2007. "De las industrias culturales a los circuitos culturales. La metamorfosis de un proceso ideológico". *Sociedad y Utopía. Revista de Ciencias Sociales*, 29: 19-36.
- Musarò, Pierluigi. 2017. "Mare Nostrum: the visual politics of amilitary-humanitarian operation in the Mediterranean Sea". *Media, Culture & Society*, 39 (1): 11-28.
- Noëlle-Neumann, Elisabeth. 1995. *La espiral del silencio. Opinión pública: nuestra piel social*. Barcelona: Paidós. [Ed. original: 1984]
- Noëlle-Neumann, Elisabeth. 1993. *La espiral del silencio. La opinión pública y los efectos de los medios de comunicación*. *Comunicación y Sociedad*, Vol. VI (1-2): 9-28.
- Nothias, Toussaint. 2018. "How Western Journalists Actually Write About Africa. Reassessing the myth of Representations of Africa". *Journalism Studies*, 19 (8): 1138-1159.
- Rosenberry, Jack i Lauren A. Vicker. 2017. *Applied Mass Communication Theory: A Guide for Media Practitioners*. ProQuest Ebook Central, <https://ebookcentral-proquest-com.are.uab.cat/lib/UAB/reader.action?docID=4862639> (Consulta: 15-06-2018).
- Rui, Jian Raymond i Michael A. Stefanone. 2016. "The Desire for Fame: An Extension of Uses and Gratifications Theory". *Communication Studies*, 67 (4): 399-418.
- Thompson, John B. 2005. "The New Visibility". *Theory, Culture & Society*, 22 (6): 31-51.
- Walsh, Mihael J. i Stephanie A. Baker. 2017. "The Selfie and the transformation of the public-private distinction". *Information, Communication & Society*, 20 (8): 1185-1203.

Wolf, Mauro 1987 *La investigación de la comunicación de masas. Crítica y perspectivas* Barcelona, Ediciones Paidós.

Programari

Aquesta assignatura no requereix el domini d'un programari específic més enllà del coneixement informàtic per a la redacció de treballs universitaris i per a la comunicació telemàtica.